

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

DIKTER

AF

A. ANDERSON

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
UMEÅ

53104

Umeå universitetsbibliotek

00001559656 53104 Mag
Dikter

DIKTER

AF

A[nders]

A. ANDERSON

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

DIKTER

INNEHÅLL

	Sid.
De tu	1
Den bundna formen	4
Latonas tvillingar	6
Handtverkarnes sång	13
En uppsägelse	18
En hyllning	25
På färd	28
I vår aftonkrets	33
Ett afsked	37
Vadet	43
Tegnér's jubelkrans	50
E. G. Geijer	55
J. J. Berzelius	60
A. Retzius	63
Epilog vid Svenska Läkare-Sällskapets femtionde års- högtid	68

Ur mitt album.

Rubba icke mina cirklar	75
Till en sörjande	80
Ett jubileum på anatomisalen	82
Till P. H. Malmsten	85
Till N. J. Berlin	89
Silfverbröllopet på Reslöf	94
C. F. Fagerström	97
Sorgen och minnet	100
W. Faxe	103
A. Gyllenkrok	106
Vårt nya hem	108

De tu.

Två sköna länder vet jag högt upp vid nordens pol
Och syskontycke ha de med hvarandra,
Ej skönare ditt öga får skåda, gyllne sol,
Hur länge och hur vidt du än må vandra:
Ha de ej guld och silfver, så ha de öfver nog
Af klara, blåa sjöar, af strömmar, berg och skog,
Ett Sverge är och Norge är det andra.

Med trogen vakt de gärda om tusenårig härd,
Att infödd frihet oförkränkt bevara,
Med skogen till sitt täcke och berg till hufvudgård
Hon hvilar trygg, som funnes ingen fara:
När faran står för dörren, nog veta de sitt värn,
Den gud, som gaf dem frihet, han gaf dem också
jern,
Att härd och frihet allt till blods försvara.

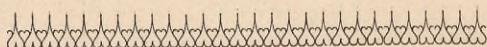
I forna dar de lekte af hjertans lust med svärd,
Som lejonungar leka kif och strider,
De spände hop i tvekamp som om det gällt en
verld,

Men så af leken allvar blef omsider:
I blind förbittring störta de löst emot hvarann
Och ingen får ge vika och ingen falla kan
Och så det var i långa, långa tider.

De Asabarn nu ligga som elfvor på grön äng
Så lugnt, så fredligt vid hvarandras sida
Och hafvets vågor vagga de tu i syskonsäng
Och stjernekrönt är takets hvalf, det vida:
Hvar afton dagen åldras, hvar morgon dag blir ung
De knäppa sina händer till bön för samme kung
Och hand i hand de samma norna bida.

(Vid Skandinav. Studentmötet 1845.)

Den bundna formen.

Hjettrad farkost nyss vid stranden låg,
Insnärjd i ett nät af tackel, tåg:
Men se dit — från tacklet vuxit segel,
Skeppet vaggar fram på böljans spegel!

Så, hur formen sina fjettrar snör,
Fantasi'n dem snart till redskap gör:
Hur de tänjas, regelns trånga remmar,
När hon sträcker ungdomsfagra lemmar!

Språket dansar fram på hennes bud,
Tärnan likt vid kastanjettens ljud,
Smidigt, mjukt det efter rytm sig böjer,
Fritt och djerft det sina former röjer;

Skörtar upp sig öfver mjellhvit vad,
Hoppas lekfullt ifrån rad till rad
Hand i hand med tanken — och med gamman
Svinga de som lekkamrater samman.

Och som ekon i en sommarqväll
Pladdra med hvarann från häll till häll
Eller barn, som öfver bergen vandra,
Rimmen ropa, lockande hvarandra.

Dessa ekon! Står der ej kanske
I ett Eden, som jag ej kan se,
Någon vän från flydda barndomsdagar,
Som mig svarar, när jag gläds och klagar?

Latonas tvillingar.

Skönhets glans ur dunkel härkomst höjde
Ung Latona: gudars fröjd hon njutit
Öfverjordiskt säll, ett ögonblick
Glömmande, att hon på jorden dröjde:
Hvad den svaga, ledd af kärlek, brutit,
Hon med gränslös smärta gälda fick.

Hennes sälla lott kränkt en gudinna,
På hvars stränga bud hon öfvergifven
Vigts till offer för osäglich nöd:
Jemmerfulla syn! En dödssvag qvinna,
Skonslöst fram af fasans makter drifven
Utan fristad, utan skydd och stöd!

Hvart hon blicken vänder, faror bida,
Hvar hon foten sätter, drakar hväsa,
Qvald af furier utan tal och namn
Kan hon lifvet ej, men döden lida:
Hafvets vilda bränningar, som fräsa,
Lofva ro i djupets svala famn.

Då mot strand till den förföljdas möte
Vroks en ö, som lossnat från sitt fäste
Och för vind och våg lik spånet dref:
Hon tog upp den arma i sitt sköte,
Bjöd åt jagad dufva tillredt näste
Och för hennes små en vagga blef.

Hennes små! Med dem i famnen slutna
Är hon trygg: hur ödet än må lotta,
Bär hon en egid på hvarje arm;
Barnaögon le mot den förskjutna,
Hatets makter djerfvas ej att mätta
Fräcka hugg mot fridlyst modersbarm

Och hvad plötslig vexling! Himlabågen,
Nyss så mörk, sin mulna uppsyn miste,
Jorden, nyss de skumma fasors bo,
Öppnar sommarblid sin famn och vågen,
Som i vrede hvita manen riste,
Lägger sig med dämpadt knot till ro.

Ty ej hjälplös barndom ens kan dölja
Inre höghets glans hos dessa späda
Och de röja snart sin gudastam:
Som Cythere steg ur skummig bölja,
Så ur hvita bindlars snö de träda
I ovansklig ungdoms skimmer fram.

Dottren, frihetslysten, ej fördrager
Hemmets ro; hon bågen hängt på armen
Och till jagt hon ledigt gördlad står,
Manligt dristig och jungfruligt fager,
Men hur kylig! Knappt sig häfver barmen,
Månn' derinnanför ett hjerta slår?

Liknöjd sänker hon sitt stolta öga
Ner mot gruset: mån att ej sig fläcka
Af ett stoftgrand, styr hon snart sin färd
Ofvan molnens bäddar mot det höga
Att som månens gudom spiran sträcka
Öfver nattens rike, drömmens verd.

Sonen näns ej att sin moder lemna,
Han den kära sett i tysthet lida,
Rörts af pannans vemod, kindens tår:
Hennes oförrätt han måste hämna,
Inga mödor sky, mot drakar strida,
Förr'n sitt gudomsarf han lyfta får.

Först se'n okänd ringa värf han öfvat,
Vallat hjordar i Thessaliens dalar,
Burit tålig bräcklighetens skrud,
Jordisk fröjd och jordisk smärta pröfvat,
Steg han luttrad till Olympens salar,
Krönt till solens och till diktens gud.

Dröm och dikt! Ur samma moderssköte
Båda spirat tvillinglikt i dagen
Och när aftonrodnans gyllne spång
Gungar fram de två till flyktigt möte,
Skimrar syskontycket fram i dragen,
Men hvad olikhet på samma gång!

På sitt örngått, i sig sjelf fördjupad
Drömmen nyckfull sina hugskott smeker,
Offrar allt åt brokigt tidsfördrif;
Lik Narcissus, öfver källan stupad,
Dådlös med sin egen bild han leker,
Som i vågen dallrar utan lif.

Dikten är till manlig idrott boren,
Lek och allvar till hvarandra slutna
Paras villigt der som våg och vind,
Festligt som när leendet och tåren,
I en enda skiftning sammangjutna,
Fira bröllop på en barnakind.

Dold som sagans prins bak gyllne stängsel
Rufvar ungdomsdrömmen oförtruten
På en vår af paradisisk prakt;
Utanför den stackars svärmarns fångsel
Verkligheten omedgörlig, sluten
Står, en bister frostnatt lik, på vakt.

Drömmen blott ett maktlöst månsken breder
Öfver drifvans tufvor, som betäcka
Flydda somrars minnen, vårars hopp:
Luna sjelf en gång ur skyn steg neder,
Men förmådde ej Endymion väcka
Med sin kalla kyss ur slummern opp.

Men vid första glimt af Febi flamma
Spritte lifvet upp ur natt och kyla,
Lockas drifvan med sin marmorbarm
Att den späda snödroppsblomman amma
Och att döende sin älskling skyla
Som en moder öm, fast gränslöst arm.

Som för solens strålar vintrens drifva
Tinar, så af diktens blida makter
Verkligheten, fast hon pansar bär,
Värmes, mjuknar, stela drag sig lifva,
Le mot strålen, som är sänd från trakter,
Der en evighet midsommarn är.

Handverkarnes sång.

(På bildningscirkeln i Lund 1848.)

Väl ringa syns bland lyckans kast vår lott,
Väl gå i skuggan våra banor,
Men yxan på sitt stamträd mossa fått,
Förrn svärd och penna räknat anor:
Vår stamfar Noach var en handverksman,
Sin ark med egna händer byggde han
Och trygg på Ararat han landsteg.

Fast i förgyllda salar ej vi bo,
Palatser oss ej lätt förfära,
Vår murslef minnes nog, det kan ni tro,
Att hon har skapat deras ära;
Fast tornet stolt ser emot himlen opp,
En gång vi trampade dess styfva topp
Och satte kronan på dess hjessa.

Ej gör den fina verdens prål oss harm,
Från våra verktyg ju det stammar,
Är smycket på den sköna frökens barm
Kanske ej ättling af vår hammar?
Är sprätten, som på balen svänger så,
Ej våra händers verk från topp till tå,
Fast ingen tärna derpå tänker?

Visst vet den lärde mycket, det är sant,
Har namn på allt hvad sol beskiner,
Naturen helsar han som en bekant
Och flydda slägten som kusiner
Och Babels spillror, tungomålens ljud,
Dem samlar han ihop, men inför Gud
Lärlingar äro vi ju alla.

Här hvar sin plats, så vet han att han får
Sin lott af ära och af våda,
Om han med slägga eller klinga slår,
Det är en präktig klang i båda:
Hvar på sin plats! Då går du fram, vårt land,
Med alla händer knäppta till ett band,
Och ho är den, dig då förderfvar?

Då I, som högt i lärda yrken stån,
Som bröder nalkens nu vårt sköte
Och ner med ljus i våra dalar gå,
Vi strömma samfäldt er till möte:
Handtverkarn räcker eder glad sin hand,
Fast hård hon är, kan hon bli mjuk ibland,
Af värme sjelfva jernet veknar.

Af kunskapsskatten skänken oss ett grand,
Vi låna er vårt hela öra
Och när I talen om vårt fosterland,
Med sjelfva hjertat då vi höra;
Med eld i sinnet gå vi hem igen
Och talet klingar i vårt hjerta än
Som eko, dallrande bland bergen.

Fast låg vår verkstad är och mörk och trång,
Oss fosterlandet der besöker,
Då går vårt handtverk som en munter sång
Och domnad arbetskraft sig öker:
Låt nålen springa och låt hyfveln gå,
Låt saxen klinga och låt hammarn slå
Och lefve Sverige, det gamla!

En uppsägelse.

Hvar jag först dig såg? Jag mins det nog:
Skolans qualm jag bytt mot friska lunder,
Till sitt trollsloft Saga huld mig drog
Bort från lexors tvång till idel under.

Lyckans fé! S'en jag till slut bland allt,
Som i festprakt mötte här mitt öga,
Stadigt sigte fått på din gestalt,
Allt det öfriga mig brydde föga.

Sprittande som guld fisk i sin dam
Här du i ditt element dig kände,
Der man minst dig väntat, dök du fram,
Knappt bemärkt, förrän du återvände.

Jemt i skiftning spelte dina drag
Som för ilen skiftar fjärdens spegel,
Blott hvad sällsamt fans var dig i lag,
Barnsligt käck du log åt trumpen regel.

Här din höga nyck det var, som skref
Lag och rätt, din hand som allting redde,
Om ett tokigt upptåg du bedref
Eller kampens grymma spel du ledde.

Allt hvad under ditt beskärm du höll
Snabbt på skickelsernas hjul sig höjde,
Om en gunstling steg, ett rike föll,
Bakom allt ditt finger lätt man røjde.

Skyddande du bakom riddarn satt,
När i drakens gap sin lans han rände,
Och i tröstlös fångselhålas natt
Hjelprik du Aladdins lampa tände.

Öfver skrumpnad kind du i en blink
Lät föryngringsdrycken fågring sprida
Och på gyllne tronen hof din vink
Herdegossen vid prinsessans sida.

Snart jag lefde med af all min håg,
Också mig det trolska spelet gällde;
Hvar din hvita plym jag vaja såg,
Brådskande jag i din väg mig ställde.

Hvad triumf, när trängseln mig ibland
Tätt, så tätt intill din sida förde,
Att i smyg jag med min skygga hand
Strök din lock och mantelns veck berörde!

En gång gällde mig bestämdt din nick,
Fast du hade tusen ting att sköta:
Ej med ord, men med din min, din blick
Lofvade du snart, rätt snart mig möta.

Nu i lifvets kamp jag trygg gick ut,
Ej att äflas med, i ledet strida,
Viss att vinna segrens lön till slut,
Om jag blott höll modigt ut — att bida.

Täta budskap från ditt sagoslott
Dagens sorl och nattens hviskning bära,
Allt som mötte mig blef varseln blott
Som betydde, att du sjelf var nära.

Dig jag anade bak mossig stam,
Der min tysta skogsstig tvärt sig krökte,
Midt i karnevalens larm och dam,
Bland dess masker var det dig jag sökte.

Hördes fotsteg, aldrig hörda förr,
Lätta, snabba, vindeltrappan tråda,
Rycktes häftigt upp min kammardörr,
Dig jag tänkte få på tröskeln skåda.

Rasslade en vagn på gatan fram,
Skar en gäll signal igenom natten,
Spratt jag upp och lyddes uppmärksam,
Tänkte strax: Nu kommer hon med skatten.

Sent jag märkte, att du gäckats blott:
I den slöa, tålīga förbidan,
Du mig ingaf, ej ett svärd jag fått,
Blott ett handtag — och den tomma skidan.

Skyggt jag sänkte blicken i min barm,
Der ditt vilda koppel fritt fått härja;
Huru sköflad sågs den nu, hur arm,
Som om knappt fans något kvar att värja!

Våldsamt i mitt skenlifs njutning störd,
Åt din gyckelverld jag ryggen vände
Och med ens, af morgonvind berörd,
Jag ur nattlig dvala väckt mig kände.

Böjd stod sinnets förr så raka stam,
Viljans krafter mist den friska färgen;
Se'n jag bröt med dig, de tumla fram
Som en nyfödd jetteslägt från bergen.

Nu ej mer vid din triumfvagn ledd,
Misstänksamt på vakt mot dina ränker,
Intet väntande, på allt beredd,
Kan jag le åt dina puts och skänker.

Kanske — när musiken, stämd till dans,
Brusar eldande ut öfver salen,
Möter du mig der i all din glans,
Nyckfull, tjusrik, drottningen på balen.

Kanske för en gång bland sälla par
Hvirfla vi åstad i dansens ringar,
Men — såsnart du handen från mig drar,
Bugar jag och löser dina vingar.

En hyllning.

Hur länge skall du mig till hyllning tvinga,
Förmättna längtan? Om jag än dig skänker
Mitt lif, att dig till ringa gengäld bringa,
Du knappt en blick på offergården sänker.

Du lofvar hvarken lycka eller ära,
Du tänder åtrå, som du ej kan släcka,
Du vårdar dig ej om det som är nära,
Och det du söker kan du icke räcka.

Din hand är tom och svag din arm syns vara,
Du lär ej gälla mycket just bland svärden:
Hur fick du denna makt, den underbara,
Som lagt för dina fötter hela världen?

Hvar blodvåg, som på kinden fram sig tränger,
Blygt offerar der sin purpur till din ära,
Hvar fången suck, som sina bojor spränger,
Går ut att vittne om din allmakt bära.

På vindens vågor dina budskap vagga,
Ditt lof ur djupa skogens kronor susar
Och floden hissar högt i skum din flagga,
När forsande han ner mot hafvet brusar.

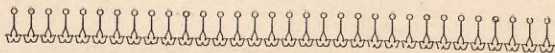
I rymden jagar du de gyllne kloten
Och tidens visare du rastlöst vrider,
Du dväljs i toppen och du göms i roten
Af allt som fröjdas och af allt som lider

Mot forskningen du ler ur visdomsbrunnen,
För dikten syns du på hvart gullmoln gunga:
Hvad hjälper att förneka dig med munnen,
När hjertat talar med en annan tunga?

Så länge solen rastlöst spänner vingen
Och trånsjuk måne hvarje ny sig öker
Och med sin lykta går i stjerneringen
Men ej den stjernan finner, som han söker;

Så länge Södern är så långt från Norden
Och haf och berg det vida afstånd fylla,
Så länge himlen hänger öfver jorden
Så hög, så fjerran, måste jag dig hylla.

På färd.

Ät bortskymd hembygds trånga värld
Ett långt farväl jag sagt:
Och nu jag redo stod till färd
Mot okänd, fjerran trakt.

Jag njutit år från år förut
I dröm den stundens fröjd,
För att besviken stå till slut,
När hon befans fördröjd.

Min väntan, länge kufvad, bar
Lik fålen tygelns tvång:
Han dansar, skrapar mark och tar
I höjden språng på språng.

Nu var, som om den boja, förr
Mig tvang, i splittror brast,
Som om en reglad fängseldörr
Sprang upp på glänt i hast.

Allt, allt hvad vår har ungt,
All hjertats rikedom
Trängts samman på en enda punkt
Och stod med ens i blom.

O, hvad den morgonsolen log
Som förr ej någongång!
Hvad glans på äng, hvad sus i skog,
Hvad doft, hvad fogelsång!

Så mot en verld, omätligt rik,
En brud, halft skådad blott,
Stod, segerdrucken brudgum lik,
En åtrå utan mått.

Hur rastlöst jagande framåt
Jag drog från ort till ort
På allfarväg, på enslig stråt
Mot nya syner fort!

Stod så en dag din ljufva bild
Midt i min väg och log,
En sällsynt ros, som växte vild
Djupt in i furuskog.

Min raska färd bröts af i hast
Som floden i sitt fall:
Han håller sig vid hällen fast,
Förr'n han i djupet skall.

Jag aldrig mött ett ögas brand,
Som strålat mot mig så
Och aldrig slöt jag någon hand
Så varmt i min som då.

Men blott ett ögonblick det var,
Som gick så fort det kom,
Jag måste bort, fast du stod kvar
Och fast du såg dig om.

Då blef det mörkt ut öfver led,
Då stäcktes vingadt lopp,
Tungt som en biltog fram jag skred
Och utan mål och hopp.

Hvad var för mig det nya allt,
Som lockat så min håg,
Nu, se'n min åtrå tog gestalt
Den stund, din bild jag såg?

Hur kom du just på denna stig?
Är icke jorden stor,
Fans ingen, ingen väg för dig
Förutom den, jag for?

Blef jorden hopkrympt en minut
Till denna smala stråt?
Välan, men hvad hon svällde ut
Sen, för att skilja åt!

Var det ett slumpens grymma skämt?
Hur långt framåt jag ser,
Ett ser jag framför allt bestämdt:
Vi råkas aldrig mer.

I vår aftonkrets.

Hell dig aftonstund, hvars modersvingar
Samla åter vår förspridda flock!
Hell dig ungdomskrets, der sången klingar,
Pannan glänser under krusig lock!
Festligt ljusen i vår krona glimma
Med ett sken, från högre rymder sändt,
Vingad genius stänkt i hast en strimma
Från den fackla, som har stjernor tändt.

Men derute, hvilket dån från stranden!
Nu är stormen stadd på härnadståg,
Än mot djupet, än mot himlaranden
Slungas seglaren af vredgad våg:
I den kamp, der nu om lifvet lottas,
Splittras master, men det mod, som står
Upprätt och på slipprig planka brottas,
Snart ur svallet fram likt solen går.

Käre bröder, nog skall stormen mana
Äfven oss en dag att träda ut
Och i vinden veckla ut en fana
Och i kampen fatta ett beslut;
Ej som nu vi rasta få hos nöjet
Mellan skål och vägg i ro och frid,
Derför ur det ystra ungdomslöjet
Växe mannens allvar fram i tid.

Ensam, stackars gubbe, böjd af åren
På ditt torp i skogen sitter du,
På din gråa hjessa skälfva håren
Som för stormen träden skälfva nu;
In i elden stirrar du, som brinner
På din spisel, qvällen blir dig lång,
Hur du stirrar, vänner ej du finner,
Som förkorta den med skämt och sång.

Så en qväll vi sitta, hvad det lider,
Sången flytt, förstämnd är skämtets röst,
Hösten härjat lund och fält omsider,
Klappar på vår dörr — och på vårt bröst:
Men ej tomt han skall derinne finna,
Ej en ensling, sluten, mörk i håg,
Ha vi icke försprång nog att hinna
Samla minnen på vårt sommartåg?

Posthorn klingar! Bägaren mig bringen,
Hermes, dig jag egnar min pokal,
Bref från henne bär du under vingen,
Amors helsning ljöd i din signal:
Låt den löftesrik i natten tona,
Än i drömmen skall jag höra den,
Nu farväl, släck nu vår högtidskrona,
Men i morgon tänds hon här igen.

Ett afsked.

Äter har jag sett, hur några dar
Flyga undan som ett dufvopar,
Bort mot minnets dufslag snabbt de draga,
All min fröjd de med på färden taga.

Ljufva bostad, hvart jag än må gå,
Blir min lycka fäst vid dig ändå
Lik ett svalbo, som, hur vinden tjuiter,
Tätt och tryggt till takets ås sig sluter.

Knappt jag skymta kan, på hvilken stig
Bort jag förs — blott att jag rycks från dig,
Bort, som en från muren sliten ranka,
Bort, som spolad från en räddningsplanka.

Och likväl, i samma stund jag ser,
Hur du, fjermande dig mer och mer,
Ändtligen bak skogens förlåt stiger,
Då till min evärdligt jag dig viger.

Med det silfver, som från månens rund
Gjuts i vågor ner i qvällens stund
Och hvars svala bad dig magiskt tvager,
Jag med hemlig konst dig öfverdrager.

Hur min himmel sedan vexla må,
Skall du glänsande som marmor stå
Tätt i gulnadt löfverk innesluten,
Af septembermånsken öfvergjuten.

Och hur långt i fjerran bär min stråt,
Skall dock blott en dag oss skilja åt,
Hvarje qväll jag mina fjettrar kastar
Och till dig på lönlig stig jag hastar.

Ej som borghern, då han hemåt drar,
Helsar borgen med en gäll fanfar,
Muntra följet öfver vindbron spränger
Och med glam och stoj i borgen tränger:

Nej, pilgrimen lik, från fjerran ort
Närmande sig bönkappellets port
Att i andakt sluta sina händer,
Så jag hit hvar afton återvänder.

Som en livvakt kring hvad kärt jag har
Stå de sekelgamla lindar kvar,
Dold inunder deras täta skärmar
Jag den hvita byggnaden mig närmar;

Halkar mellan blomsterurnor se'n
Öfver gräsplan fram i månens sken,
Obemärkt och uppför trappan skrider
Ljudlöst, spårlöst, som en skugga glider;

Stiger öfver salens tröskel tyst,
Stannar tätt vid dörren som en byst,
Får allenast vara öga, öra,
Får blott osedd, ohörd se och höra.

Brasan fladdrar i kaminen re'n:
Hur fantastiskt i dess trollska sken
Jaga hjortarne på gyllenlädret,
Hornen efter ryggen, nos i vädret!

Ensam vid sin söm *hon* sitter der:
Månne sorgsen, månne glad hon är?
Pannan, stödd mot handen, tyngs af drömmar,
Det är hennes tanke blott, som sömmar.

Om den sträng, som stämd i enslig stund
Dallrar nu i hennes väsens grund,
Finge klangrik svinga ut och föra
Fram en ton, en enda till mitt öra!

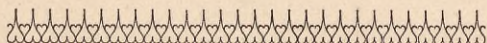
På min stumma önskan svar hon ger:
Slår sig plötsligt vid pianot ner,
Som af omotståndlig känsla drifven,
Som om drömmen nu var tanke blifven.

Samma sång, hvarmed hon afsked tog,
Då jag ut i vida världen drog,
Bryter nu ur obehålladt sköte
Som ett frigjordt källsprång mig till möte.

Det är hjertats bikt, som skär och varm
Stiger ohöljd ur jungfrulig barm,
Ögat tårfullt glimmar, stämman bäfvar —
Nu jag vet, hvar hennes tanke sväfvar!

Nu på samma dunkla stråt jag kom
Styrkt jag vänder från min vallfart om,
Se'n jag noga skrinlagt i mitt minne,
Hvad jag hörde, hvad jag såg der inne.

Vadet.

Arthur, hvar är villebrådet,
Som du lofvade så säkert,
Då i går du vid kaminen
Makligt i fätöljen lutad
Re'n i andanom dig tyckte
Fälla bistert skogens åbor?
Hvar är nu den goda bössan,
Som på rofvet stadigt blickar?
Hvar är nu den säkra handen,
Som på målet aldrig felar? —
Mitt är vadet, jag har vunnit.

Hör mig först, min sköna motpart,
Domen se'n åt dig jag lemnar.

Än i ostörd, ljufelig dvala
Låg i första morgonvåkten
Hela huset djupt försjunket,
Då jag till mitt jagtvärf rustad
Smög mig sakta ut på trappan.
Hvad det sof, det gamla huset,
Bakom värn af lås och bommar!
Framför fönstren rullgardiner
Hängde, som af sömnen tyngda
Ögonlock för trötta ögon:
Våktarn sjelf, vår gamle gårdvar,
Dåsig utsträckt i sin koja,
Iddes knappt med svansen vifta,
När jag med förtrolig helsning
Tätt förbi hans vaktkur snuddar.
Iskall flåsar morgonvinden,
Men jag skyndar, varm af ifver,
Obekymrad om den ledning
Gena stigar villigt bjödo,
Bort mot skogen. Mörk och gåtlik,
Tätt af dimmor genomdragen
Står han som en sluten trollverld,
Till hvars lönligaste gömmor

Skogsfruns gunst dock länge sedan
Visat mig förborgad nyckel.
Dit, i denna dunkla dimverld,
Går jag att mitt byte finna,
Segerviss jag bland dess skuggor
Träder in, mitt vad att vinna.
Hvilken trakt och hvilken tystnad!
Fast jag ofta oförtruten
Sökt som jagtens bästa byte
Skogens perla, enslig stillhet,
Aldrig stod hon med ett uttryck
Af så storögd, barnslig undran
Midt framför mig. Det mig tycktes
Som om störande jag inträngt
Plötsligt i naturens eget
Dunkla, undangömda sofrum
Och fick häpen der bevittna,
Hur den unga dagen sakta
Löser sig ur nattens sköte,
Som då ljuset första gången
I det bottenlösa kaos
Långsamt skilde sig från mörkret.
Nattens ögon, nyss så klara,

Blinka matt, de snart sig sluta,
Innan dagens kungaöga
Fullt sig mornat — i detsamma
Tränga genom morgondimman
Välbekanta ljud till örat,
Ljud som spänna jägars nerver
Och hans blod i svallning bringa,
Brutna toner, som förkunna
Midt i denna dvalans timme,
Att ett hjerta re'n är vaket
Och att denna dystra sumptrakt
Är bebodd af sång och kärlek.
Fort jag skyndar öfver mossen,
Ilande, då tjädern spelar,
Andlöst stilla, när han tystnat.
Snart jag inom skotthåll nalkats,
Re'n jag hör hans minsta knäppning,
Ögat ljudets rigtning följer —
Der han är, från nu mitt byte!
Se hur präktig der han sitter,
Denna arma skogsnejds prydnad!
Hur den svartblå fjäderskruden
Glänser mot den rimfrosthvita

Tallens grenar! Nu han spelar:
Är det sång, är det ett källsprång,
Som med obetvinglig stråle
Ur naturens varma sköte
Springer upp i frusen vildmark?
Snart en annan röst hörs svara,
Hon, som väntats, är i antåg:
Ännu tvekande, försigtigt
Ifrån träd till träd hon flaxar,
Skyggt hon närmar sig — de mötas:
I en blink jag lyfter bössan,
Spänner hanen, allt är redo:
Hvarför blixtrar icke stålet?
Hvarför hviner icke lodet?
Bössan som förhexad irrar
Med en ovan, gåtfull tvekan
Från den ene till den andra,
Ändtligen hon sakta sjunker;
Ty ur dimmans hölje trädde,
Skymmande mitt säkra byte,
För mitt öga fram en sällsam
Syn — det vardt mig varmt om hjertat,
Var, som om jag skottet rigtat,

Flicka, mot en barm, som värnlöst
Blottad bakom dimlikt glesa
Sängomhängen lifsvarm häfdes
Af ett svall af framtidsdrömmar —
Mot en älskad barm, der huldrikt
Lifvets fé åt mig förvarat
Sina bästa faddergåfvor:
Och när synen, drömligt luftig
Löst sig åter upp i dimma,
Hör jag hur mitt hjerta talar:
Kan du dessa båda skilja
Just i deras kärleks stunder,
I de korta, vårligt ljufva
Dar af sångarfröjd och lifslust?
Nej, när känslans källor torkat,
När begärens flammor slocknat,
Må din kula då dem träffa,
Må hon då dem mildt befria
Från ett lif förutan kärlek
Och förutan sångens glädje.
Men jag mindes åter vadet,
Åter tvekande jag tänkte:
Kunde jag dem träffa båda — — —

Här den sköna flickan sätter
Fingrets lås för talarns läppar,
Rodnande hon sakta smyger
Närmare intill hans hjerta
Och i ljuf förvirring hviskar:
Grymme, är det så du lemnar
I mitt skön att fälla domen?
Ditt är vadet, du har vunnit.

Tegnér's jubelkrans.

(Vid aftäckningen af Tegnér'sstatyn i Lund 1853.)

I Brages hof var högtid. Omkring bordet
Valkyrior flögo, dryckeshornet sjöd
Och det var Frithiofs skald, som hade ordet,
Det var hans lyra, som till festen ljöd:
Högt gick Idunas barm och kämpen drömde
Om strid och tog sitt slagsvärd ner från vägg,
Men Brage hornet djupt i botten tömde
Och strök en tår ifrån sitt silfverskägg.

Men plötsligt sångaren sitt hufvud sänkte
Lik tröttad svan, halfslumrande på våg,
Som om han hälften drömde, hälften tänkte,
Som om han sett, hvad ingen annan såg:
Ett rosigt minne stod vid dörrn och dröjde,
Det tordes ej gå fram i gudars lag,
Men då det ögat blygt från golfvet höjde,
Han kände strax igen dess anletsdrag.

»Hur grön står icke nu min helgonbacke,
En skrämd dryadflock, tätt tillhopaträngd
Och Lundagården häfver kunglig nacke
Och svigtar ej inunder kronors mängd;
I purpurmantel lundens skyddsgud dansar,
Ty lagerfesten väntas nu igen,
Der kommer han med famnen full af kransar
Och en är min — jag måste hemta den.»

Tyst som en längtan smyger sig ur barmen,
Han smög sig ut ur Walhalls gudahof,
Gick fram på bron, med lyran under armen
Och allt var stilla, Gjallarhornet sof:
Lätt som en dröm han tycktes marken röra,
Men konstnärn, han som lyss till stjernors sång,
Han hade fjäten hört med nattens öra
Han hade sett den gudalikes gång.

Och strax hans håg blef varm, hans bröst sig häfde,
Han bad de väsen, som i nattens stund,
I lätta slöjor, utaf dimmor väfde
Nu sväfvade omkring i skuggig lund:
Församlens alla, hjälpen mig att hålla
I manteln kvar vår himlafallne gäst,
Tills af metall jag fått hans rustning falla.
Och kläda honom till hans kröningsfest.

Otålig, skådelysten dagen grydde,
Det ljusnade i öster mer och mer
Och sommarnattens lätta drömmar flydde,
De sjönko suckande i jorden ner:
Dem, som ej hastigt nog sig undangömde,
Grep solens stråle och med gyllne spjut
Han utan skoning deras hjertblod tömde
Som morgondagg bland lundens rosor ut.

Så voro alla i en blink förströdde
Och blott en enda stod beslöjad kvar,
I all sin glans gick solen upp och glödde
Och undrade, hvem denne djerfve var:
En dristig ljugare ur skyn hon sände,
Att lyfta täckelset, som hang der än,
Men strålen studsande och häpen vände
Med bruten pilspets från sin färd igen.

Och fram med ens ur bronzen trädde dragen
Af solens sångare i solens glans,
Hur lefvande han stod och log mot dagen
Midt i ett jubel, likt ett haf i dans:
Det var ett jubel utan gräns och like,
Det hade i sig sjelf sin bästa tolk,
Det gick så vidsträckt som ett kungarike,
Det steg så högt som stämman af ett folk.

Ur lundens skugga Carolina träder
Och midt i jublet fram mot sångarn går
Och se hvad minnen uti hvita kläder
Och ljusa lockar följa hennes spår:
De i en korg en krans af lager bära,
Som nyss af deras trogna händer bands,
Det är det minsta offret till hans ära,
Men kärt ändå — det är hans jubelkrans.

E. G. Geijer.

Tronförlustig drog en kungason
Bort i forna dar från Fyrisån,
Dit der yster Klarelf lössläppt ilar,
Högg sig sjelf en tron i furuskog,
Vann ett land med yxa och med plog,
Och som kung i högen nu han hvilar.

Fjellens dotter, Klaras elf, som ser
Hur hans rike frodas mer och mer,
Vill till Fyris gammal skuld betala;
Ammar upp en yngling på sin strand,
Sänder honom, furste utan land,
Upp till minnets stamgods i Upsala,

Hvar han fram i häfdens urskog bröt,
Luft och ljus in i dess skymning flöt,
Efterhand lät sol'n en gyllne strimma
Spela öfver dunkel sagogrund
Och på ättehögens hvälfda rund
Syntes bautastenens runor glimma.

Der förut låg vildmark, ouppröjd,
Bygd vardt bruten öfver dal och höjd
Och der förr blott villsam skogsstig klängde
Mellan mossig häll och skäggig stam,
Strök nu bred och jernad kungsväg fram
Mellan stenblock, dristigt undansprängde.

Så gick yxan hvasst från trakt till trakt,
Hammarn dånade ur djupa schakt,
Minnets slagg grofs upp på nytt till rening
Och det flöt som guld fram på hans våg,
Stort blef allt, hvarpå hans öga såg,
Ty det såg ett sammanhang, en mening.

Svenska folk, din genius det var,
Som i allt han sökt och skymtat har,
Följt i spår, af tiden halft förödde,
Varsnat, om i visans ton du log
Undangömd i enslig nordanskog
Eller tyst på Rysslands snöfält blödde.

Så han har i djupet af sin själ
Lefvat om ditt lif i ve och väl,
Segrens fröjd och nederlagets smärta,
Att hans pensel liksom skalf ibland,
Ty den puls, som slog uti hans hand,
Lydde, tydde slagen af ditt hjerta.

Men hur lifsvarmt, fastän sammanträngdt
Hvarje utkast, som hans hand oss skänkt
Till din bild, allifrån din ungdoms tider,
Då på äfventyr du trotsig drog
Och som viking lika hårdhändt tog
Brud som byten i förvägna strider.

Thorgnys tal, så manligt oförskräckt,
Frihetskänslans eld hos Engelbrekt,
Wasas herskarkraft, styrd af besinning:
Så i stegring drag till drag sig slöt
Ända upp till glorian, som flöt
Kring din hjeltes, Gustaf Adolfs tinning.

Skåda djupt i dessa drag och lär:
Sådan *var* du — sådan än du *är*,
Blott du öfver dagens qvalm dig höjer;
Här ditt lynnes rätta färg du ser,
Här ditt helgdagsuttryck mot oss ler,
Växtens art i blomman bäst sig röjer.

Segersång — se der ditt tungomål,
Hjeltekraft är blixten i ditt stål,
Kamp och fara dina äldsta vänner,
Ryktets tempel är ditt kungaslott,
Du i bragder vill dig kläda blott,
Lefva blott af dina stora männer.

Slösande du har kring torftig strand
Slingrat minnets rika perleband
Öfver nakna fält och vilda branter,
Prydd som heden, när i morgonstund
Arladaggen öfver tufvig grund
Sållat österns alla diamanter.

Hvem skall slunga nu det smyckets glans
Likt en annan Ariadneskrans
Upp med gudamakt till himlabågen,
Att det der, till stjernbild sammansatt,
Tindra må i polens vinternatt,
Gnistra öfver fjellen, le mot vågen.

Spörj ej så i maklig ro, försagd,
Tina upp din håg vid forntids bragd
Och se till att du föryngrad stiger
Upp ur häfdens bad — så talar än
Ur Iduna han, det ungas vän
Och till nya bragders ban dig viger.

J. J. Berzelius.

Väl reser sig hans bild strängt allvarsam,
Dock träder sångmön till hans sida fram
Som till en väns, den hon från fordom kände:
Så står hon drömmande en aftonstund
I minnets höstligt dunkla tempellund
Hos forskaren, sin bundsförvandt, sin frände.

Ur lundens skugga skymta då och då
I månens strålar fram de elfvor små,
Hur varsamt smyga de omkring, hur rädde!
De tänka på, hur mången gullgul lock
Blef svedd, när fordom deras ystra flock
Nyfiken fram till mästarns degel trädde.

Och spejande de svarta dvergars tropp
Ur klyftan sträcker sina halsar opp,
De minnas, hur de gömde sig förskräckte,
När han dem jagade från schakt till schakt
Och huru knappast diktens hela makt
Förmådde rädda deras arma slägte.

Men sångmön log och talte till de små:
»Sen dessa blommor, som er fröjda så,
De äro alla barn af solens strålar;
Den friska dagg de i er muntra ring
På gröna brickan bjuda vänligt kring
Har solen tömt i deras öppna skålar.

Men forskning kommer liksom dag med sol:
Så böjen knä för forskarns kungastol
Och dansen fritt omkring hans bild i lunden;
Den dolda skatt, I föga visten af,
Tog han ur djupets kamrar fram och gaf
Åt er, att leka med i aftonstunden!»

Gladt skynda dvergarne till lemnad härd
Och smida raskt en ring till offergård,
Hårdt klämmas släggan mellan vana fingrar
Och elfvorna med späd, men villig hand
Af nattvioler flätat snart ett band,
Som doftande sig kring metallen slingrar.

Så närma de sig skyggt, en brokig tropp
Och klättra varligt till hans fötter opp,
Men snart de lustigt uppåt bilden klänga;
Den tycks i månens skimmer mot dem le,
De blifva djerfvare och djerfvare,
Till slut sin krans de på hans hjessa hänga.

H. Retzius

(vid aftäckningen af hans byst å Karolinska institutet 1863.)

I vetenskapens vida värld
Din forsknings skatter skiftats re'n
Och rikt förgrenad upptäcktsfärd
Är kartlagd längesen;
Och der de gyllne namnen stå,
På dessa fält, de himmelsblå,
Der minnet sina vårdar sått,
Ditt namn sin plats har fått.

Men här, för oss ditt minne står
Mer rikt, en ros som doftar än,
En kind som blommar, puls som slår,
En röst som känns igen,
En blick, som med sin stråle ledt,
En kraft som skapat, ordnat, redt,
Som djupt afpreglat sig i allt,
En lefvande gestalt.

Ej glöms du lätt af den dig såg
På nära håll i forna dar,
Den rörlighet på ytan låg,
Ur djupet ammad var:
Hur dristig tanken fram sig bröt,
Hur blixtsnabb ur sitt moln han sköt,
Det var som såg man gång på gång,
Hur han tog lejonsprång.

Och rastlöst drog från trakt till trakt
Din verksamhet i mäktigt svall
Som floden brusar oförsagdt
I täta vattenfall:
Han tränger på — och klippan vek,
Han stupar utför som på lek,
Från häll till häll han tumlar fram
Och skummet yr som dam.

Men först och sist du trogen blef
Ditt kära kall, din lärostol,
Hur vida kretsar du beskref,
Var han alltjemt din pol;
Det var som aldrig tom han stått
Och der var ej högmessa blott,
Men ottesång och aftonsång
För hvarje dag i gång.

Och hvad som växte i dess hägn
Sköt yfvigt upp ur nyröjd mark;
Der föll din vård lik sommarregn
På ungrän i en park:
Men tyngde kronan ner sin stam
Och stack en gren för vårdslöst fram,
Var trädgårdssaxen strax till hands
Med välberäknad ans.

När allt du såg i ordnadt skick
Och allt var ifver, arbetslust,
Då blef det julhelg i din blick,
Då strålade du just:
Du ville se din unga tropp
Stadd i olympiskt täflingslopp
Och midt i floeken jemt du fans
Med sporre och med krans.

Här har ditt strömdrag stridast gått,
Här har din glans hvar punkt förgyllt
Och icke med ditt snille blott
Du dessa salar fyllt:
Hvad byten staplats här i hög,
Alltse'n på kungsjagt örnen flög
Och *spolia opima* tog
Och till sin klippa drog!

Här stånde du som föresyn
För kommande, aflägsna dar,
Som svingade du än mot skyn
Den fana, förr du bar:
För hon till segrar fram igen,
Då skall du le ur bronzen än,
Som när du främst ibland oss stod,
Du höfvitsman så god!

Epilog.

Vid Svenska Läkaresällskapets femtionde årshögtid (1858).

Mot hvilken strand vårt släktes vågor slå,
Åt hvilka skilda väderstreck de svalla,
Naturens altar reser sig ändå
Som en gemensam mötesplats för alla;
De skaror, som förbistringen dref ut
Från Babel, skingrade af plötslig bäfvan,
Församlar forskningen igen till slut
Till samfäld andakt, till gemensam sträfvan.

De vilda krafter i och ofvan jord
Som tamde jettar henne villigt lyda
Och sfinxen lockar hon att ord för ord
Den djupt begrafna gåtans mening tyda;
Sin bana med troféer hon besår
Och hopar berg af skatter, rastlöst trägen
Och stora namn stå som de djupa spår
Hon med sin fot har trampat under vägen.

Hur månet storverk dock fulländadt blef,
Hur mången seger förberedd och vunnen,
Fast ryktet ej förlänte adelsbref
Och ingen kämpes minnesvård blef funnen:
Som när ett ymnigt sommarregn vi se
Tätt dugga öfver det förbrända fältet,
Nog falla många droppar mer än de,
Som skimra i det granna Irisbältet.

Fast mången uppgift ringa synas må
Och sträfvandet åt skilda håll sig grenar,
Besjålas allt af forskningen ändå,
Hon fältet delar, krafterna förenar;
Den minsta ibland dem är viktig här,
Den största, löst ur kedjan, intet gäller,
Bland alla ingen öfverflödig är,
Men också ingen outhärlig heller.

Det ädla syfte, som oss sammanslöt,
— Ett frö, som såddes ut på en förhoppning —
Allt mer på djupet sina rötter sköt
Och steg allt löftesrikare till knoppning;
Så efter hand det år från år oss skänkt
En skörd af skatter, vilkas halt är pröfvad
Och skänkt oss namn af äkta klang, som trängt
Så långt som Hippokratisk konst är öfvad.

Ett dyrbart arf! Den tid som afsked tar
Nu anförtror åt oss att det förvara,
Så ställer våren, när sin kos han far,
I sommarsolens hägn sin blomsterskara:
Så samvetsgrant som lånad egendom,
Så tacksamt som en gåfva vi det väga,
Ty sakta växer andens rikedom
Och som en frukt af hvad förut vi ega.

Men blott ett eko högtidsdagen är,
Om han som härold ej en framtid bådär,
På skuldran han ett Janushufvud bär,
Som både framåt och tillbaka skådar:
Han samlar omsorgsfullt det guldstoff opp,
Som aftonsolen göt i vesterns sköte,
Men skyndar sedan öfver bergens topp
En morgönrodnads gyllne skörd till möte.

UR MITT ALBUM.

THE MILL ALBUM

Rubba icke mina cirklar.

(Fil. Kand. M. C. Mellin)

† 1847.

Rubba icke mina cirklar — så
En af gamla verdens vise sade;
Verlden sitter än som han satt då,
Har kalkyler för sig som han hade,
Omsorgsfullt hon lägger del till del,
Mäter, räknar, på sin räkning-litar,
Döden ensam ser ett räknefel,
Hvad till helt hon bragt slår han i bitar.

Alltför tidigt hädangångne vän,
Nyss bland cirklar, siffror vi dig sågo,
Forskande du satt i döden än
Och problemen strödda kring dig lågo;
Rörelsen du tämde i dess lag,
Regelband den bana stjernan plöjde,
Tills du plötsligt vingar fick en dag
Och dig öfver sol och stjernor höjde.

Med sin räknetafel lagen står,
Räknar — och omätlig skulden blifver,
Men en engel doppar i din tår
Griffeln och ett enda tecken skrifver,
Korsets tecken, verdens rikedom,
Ett oändligt plus, som fyllest räcker,
Skyddande mot helighetens dom,
Korsets arm all verdens skuld betäcker.

Hvad med siffrors här du aldrig mätt
Mätes nu af blickar, barnsligt klara,
Mer och mer i himlens räknesätt
Ljusnar formeln för det underbara;
Helt försjunkande i din lektion
Får du följa genom evigheter
Lösningen af livvets equation,
Utaf allt, allt hvad kalkyler heter.

Hvarje tecken har ett lif, en glöd
Och en tunga att till själen tala,
Siffran, som förut var arm och död,
Klingar som en ton i himlens skala:
En musik är nu ditt teckenspråk,
Siffertal i välljudsströmmar svalla,
Endast jorden, himlen ej har bråk,
Allt är helt, det hela är i alla.

Minne, du som huldrikt återger
Hvad på tidens svallvåg undanfarit,
Sätt dig här vid slumrarns örngått ner,
Hviska några ord om hvad han varit;
Stänk en droppe färg på hans skelett,
Säg hvad en och hvar utaf oss känner,
Att af mängden glömmas har han rätt,
Han har rätt att minnas blott af vänner.

Då det glada sorlet höll sitt ting,
Satt han sluten, skyggt tillbakadragen,
Men i undangömd, förtrolig ring
Trädde själens gömmor fritt i dagen;
Skatterna, som han till torgs ej bar,
Se, de stodo ordnade och rara,
Slösande han gaf åt en och hvar
Som en konung ädla smycken bara.

Huru blygt sitt vetande han bar,
Vardt hans vindsrum invigdt till kateder,
Till sitt sinnes art ett barn han var,
Men en riddersman till tro och heder;
Fast det yttre syntes stelt och tvärt,
Doldes inom stängslet blida vårar,
Var hans hufvud all vår afund värdt,
Är hans hjerta värdigt våra tårar.

Hur hans bo må skiftadt bli till slut,
Skall vår vänskap nog sitt arf bevaka,
Fast vi bära det till grafven ut,
Bära vi det också hem tillbaka;
Ack, ett tomt juvelskrin endast är
Hvad med kistan vi i mullen sänka,
Ädelstenarne, som brunno der,
Räddade nu i vår hågkomst blänka.

Till en sörjande.

Det var din *första* ungdomsdröm. Och genast
Du af hans fågrings makt i bojor slogs,
Din hela verld alltmer blef han allenast
Ju längre in du i hans trollkrets drogs;
Men småningom den sköna synen røjde,
Att blott af bräckligt fäste hon hölls qvar
Och långsamt, långsamt, lösgjord hon sig höjde
Upp till de rynder, der hon hemma var.

Och denna dröm din *sista* blef tillika,
Ty han dig gaf så som blott sorgen kan
Det tunga riddarslag, men ärorika
Som dubbar ynglingen med ens till man:
Till rastlös sträfvan vinkar nu din fana
Och ej som förr bland idel rosor fram
Och vid din hand, utstakande din bana
Går pligten, bjudande och allvarsam.

Betrakta henne väl! Hur strängt hon blickar,
Så kan den höga likväl himmelskt le,
Ej endast bördor äfven stöd hon skickar,
Om kraft hon fordrar, kan hon också ge:
Hur himlen medvind, motvind vexla låter,
Så tänk, att det är lika skönt som sant,
Att i det ljufva minne du begråter
Du har en engel fått till bundsförvandt.

Et jubileum på Anatomisalen.

(Till Anders Retzius, 1848.)

En tempelbyggnad finnes, det må vi säga tryggt,
Som ej sin like har bland jordens tempel,
Ty Herren sjelf den murat och hvalf och gångar
byggt

Och på dess panna satt sin egen stämpel;
Vi dag från dag med undran det templets yttre se,
Hur månde sådan boning sig i det inre te,
Der outgrundlig lifvets prest sig döljer?

Han der sin stilla messa i afstängd ro begår
Och ingen stig till koret fram oss leder,
Den skygge gäst derinne ej omildt störas får
Och blott för lykta dörrar tyst han beder:
Men när *hans* gudstjenst slutat, då ringer det till

din,

Då kommer du emot oss och bjuder oss ditin
Och andaktsfull din unga tropp dig följer.

Men stängdt är fönsterparet, der flyktad ensling såg
Så aningsrik ut öfver vida världen,
Högaltaret är sköfladt, der nyss på knä han låg
Och fäste vingarne till himlafärden;
Och hjertats tempelklocka, som ringt till fröjd och
sorg

Så ofta samman, hänger nu stum i öde borg
Och brustet är dess purpurröda snöre.

Allt är så stelt, så slutet, men på ditt herskarbud
Sig portar öppna, muradt stängsel faller
Och regler skjutas undan och stilla utan ljud
Sig lydigt sänka underfulla galler:
Så går du med din lykta kring i de dödas stad
I rastlös forskning åldrad, men ungdomsvarm och
glad
Och utåt dunkla gångar ljuset strimmar.

I dag en samfäld hyllning dig bjuds ur unga bröst,
Der festligt livets tempelklockor ringa,
Ej att din ära tolka vi höjt vår svaga röst,
Blott att en gärd af tacksamhet dig bringa:
Från alla dem du handledt i fem och tjugo år,
Gif akt, från hela skaran ett tack ditt öra när
Som brus af vågor, sus ur djupa skogar.

Till P. H. Malmsten.

(1873.)

Se kring dig i vårt lag en stund!
Hvad godt, hvad stort du velat har
Och hvad du verkat, hvad du var
Stämt vittnen fram i denna rund;
Bland egna tegar här du står,
Här föll den sådd från år till år,
Som sträcker sina ax till slut
Mot säningsmannen ut.

Ty från den äldste bland oss här
Och till den yngste ingen fins,
Som ej din stolta idrott mins
Och ingen, som förgäta lär,
Hur högt ditt lärarkall du bar,
Hur rik i råd och dåd du var,
Med ledning lika snar till hands
Som med exemplets glans.

Det var ej pråligt lärdomskram,
Det var ej formeln, torr och död,
Metall det var, som du oss bjöd
Och som togs varm ur degeln fram;
Det var ej lexan, stel och tung,
Men saftig forskning, spänstig, ung
Som diat ur naturens bröst
Och hört sin moders röst.

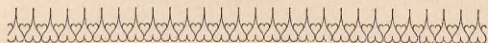
Ej talets konst dig brydde — men
Hvem vann gehör om icke ditt?
Om också i hvardagligt snitt
Nog kändes Hippokrat igen:
Bäst så han stod helt allvarsam,
Stack plötsligt bakom skuldran fram
Ett barnaöga, himmelsblått,
Som log så hjertans godt.

Men främst du på din utpost fans,
När handling kräfde mannen hel,
När räddningen var satt på spel,
Om ögonblicket icke vans,
När vågen fräste, stormen röt
Och lifvets farkost redlös flöt
Bland bränningar på alla håll,
Kringkastad som en boll.

Då var du i ditt element:
Ju mera mulen faran var,
Dess mera stod din genius klar
Som om sin kraft han bättre känt
Och der greps in med kämpatag,
Som blixtn på blixtn föll slag på slag,
För oss hvad väckelse der låg,
Det var en bragd man såg.

Men än din rustning, tung för två,
Du lätt på breda skuldror bär
Och än du friska lagrar skär,
Fast icke för att hvila på;
Ur all din id, ditt snilles art
De gyllne valspråk tindra klart:
System är armt och skolan trång
Och lifvet kort, men konsten lång.

Till D. J. Berlin.

(1882.)

Den tid vi minnas liksom du,
Då Scheeles vetenskap ännu
Stod förbisedd på Lundagård;
Han dvaldes der, en husvill gäst,
Var utan tempel än till fest,
Fick hålla till bland böcker mest —
Så föll han i din vård.

Snart under eget tak han står,
Hvad rikedom i vinklar, vår,
Hvad hyllor, verktyg utan tal;
Hvad krafter slumra der i frid,
Som kunna väckas upp till strid,
När tecknet gifs: Nu är det tid --
Der blef din lärosal.

Se, inom sköra kolfvars glas
Nu lössläpps elementers ras,
De drabba hop, de skiljas åt
Och samma hat och kärlek brann,
Som när de mötte först hvarann,
Förr'n minsta ljusglimt ännu fann
I kaos' natt en stråt.

Hvad lif i denna trolska verld,
Hur bälgen flämtar vid sin härd,
Retorten sjöd, metallen smalt:
Men myndig på sitt domarrum
En vågbalk, midt i bruset stum,
Här i sitt rike kung hvar tum
Beherskade dock allt.

Bäst så du lärde, bäst du skref,
Allt vidare din hörsal blef,
Från berg och dal i hela Nord
Tallösa skaror trängde på,
De unge ifrigast ändå,
Små forskare med ögon blå
Tätt kring ditt arbetsbord.

Der satt du som naturens tolk,
En mönstergill, för detta folk,
Som hvilar närmast hennes barm,
Men aldrig riktigt hört ändå,
Hur hennes hjerta kunde slå
Och oftast mera tänkt uppå,
Hur karg hon var, hur arm.

Hon lifvet nu till hemgift fick,
Ett uttryck, som till själen gick,
En blick alltjemt på himmelsfärd;
I skönhets rika tempelskrud
Och halft beslöjad som en brud
Hon stod, en skapelse af gud,
Ett helt, en ordnad verld.

Så rik var gåfvan, som du skänkt,
Så högt om kunskaps makt du tänkt
Och därför djupt du sänkte ned
Den häfstång som ur natt och grus
Förmår att lyfta upp i ljus
Och öppna kan ett riddarhus
För hvem som kämpar med.

Det var en fosterländsk bedrift,
I bautastenens runoskrift
Tar hon sin hedersplats bestämdt:
Så dold i skog ej koja står,
Så djupt i jord ett schackt ej når,
Der ej ditt namn skall år från år
Med tacksamhet bli nämndt.

Silfverbröllopet på Reslöf.

(Till J. O. Lindfors.)

Bland nordens björkar fest det var
I dag för fem och tjugo år,
Den lefver i min hågkomst kvar
Som om den stått i går:
Och när i vester den försvann
Det var som Frejas gyllne spann
Bevingadt for i aftonskyn
Tätt öfver skogens bryn.

Den dagen var er bröllopsdag,
Nu är han på besök igen
Och ur hans välbekanta drag
Ler samma ungdom än
Och vigselringen, som han bar,
På fingret lyser lika klar,
Hvadhelst af silfver nu han bär,
Den rena guldets är.

Här ha vi mötts på välkänd grund,
I edert hem, der jag var förr
En hvardagsgäst från första stund
Det öppnade sin dörr:
Der nu två söner redo stå
Att modigt mot en framtid gå
Och bära namnet högt som far
Och farfar högt det bar.

Hvem täljer väl de minnens tal,
Som lifvas i vår krets igen,
Den rikedom, som rost och mal
Ej ha förderfvat än,
Det fjerran, som dock är så när,
Det tysta, som så högljudt är,
Allt det, som häfver stundens barm
Och gör dess kind så varm?

Men det är här: Som vindens sus,
Som skogens doft det käns, det rörs,
Det dallrar som en flod af ljus
Och som musik det hörs,
Det slår i hvarje hjertats slag,
Det bäres af hvart andedrag
Det tindrar i hvar blick, hvar tår,
Det gör *Er* fest till *vår*.

E. H. Hagerström.

(Kemie Adj. i Lund, † 1850.)

Hörrän ditt stoft vi gömma, låt oss pröfva
Att samla några drag af saknad vän,
Om dagens äflan vill vår hågkomst söfva,
Må de försöka återväcka den.

Hur' rik du var i vänskap! Gamla, unga
Der hade rum som här invid din bår,
De kunna tacka dig med samma tunga,
De kunna sörja dig med samma tår.

A. Anderson, Dikter.

Och rik du var på vetande: dess skatter
Du hade spridda på en vid terräng,
Ej som då blommor ordnas i rabatter,
Men som de växa på en sommaräng.

Kom du i samqväm, var du städse värden,
Kring hvilken laget slog sin vida ring,
Som vänlig flammans återsken från härden
Spreds på hvart anlet glädje rundtomkring.

Hur skämtets gnistor flögo, svedde ingen,
De kommo plötsligt och de brunno kort,
Men oupphörligt var det brådt i ringen
Att skaka detta regn af gnistor bort.

Det fagra skenet aktade du föga,
Men såg du ränker och förtal å färd,
Hur ädel stod ej vreden i ditt öga
Och lyfte harmful full på sitt riddarsvärd.

Så låg på ytan ej bland slagg din ära,
Ack, din natur en malmrik grufva var
Och endast den som steg dit ner fick lära
Hvad dolda skatter hon på djupet bar.

Hur vänligt i dess schakter du oss lyste,
Hur fritt vi fingo gå och se oss om!
På dunkel vägg metallen satt och myste,
Tätt i sin bergart insprängd, hvart man kom.

Att gifva utan att din gåfva väga —
Den konsten du i grund förstod dig på:
Vi tagit mot, men också kvar vi ega
Nog att i guld din minnespenning slå.

Sorgen och minnet.

(Franciska Gellerstedt, † 1852.)

Hur sakta smärtan hviskar fram sitt bud,
Är det ej ämnadt för *ett* hjerta ensamt,
Ett halfqväfdt ångestskri ger återljud,
Fördubblas, växer ut till ett gemensamt;
Det mått af tårar, som ett öga ger,
Ur slägtets stora tåreflod är taget,
Se, på en punkt slår himlens åskvigga ner,
Men nejden skakas rundtomkring af slaget.

Hvem har i sorg stått vid en makas bår
Och skall ej nu en minneshögtid fira?
Hvem fruktar det och har ej här en tår
Och vill ej här en krans åt grafven vira?
Ack, allt hvad bitter hågkomst innebär
Och allt det mulna hot, i fruktan gömmes,
Hvad är det mot den kalk, som bräddats här
Och af ett koradt smärtans offer tömmes?

Som väckta ur en dröm två ljufva små
I späda händer bära sorgens fana,
I barnslig undran de ej än förstå,
Att re'n, fastän de knappt begynt sin bana,
De lidit skeppsbrott mot förrädiskt grund,
Der våldsamt skakad farkost bräckt sitt roder,
Att här en torfva gömt hvad jordens rund
För fattig är att ge igen — en moder.

Nu herskar nykrönt sorg som envåldskung
I hem, der remnadt hvalf ej mer kan helas,
Men spiran blir till slut hans hand för tung
Och måste med det trogna minnet delas:
Då grönskar hon och i sin topp hon bär
En lilja, rätande sin böjda stängel,
Ack, tröst och tröstegrunder — ord det är,
Men minnet är en makt, det är en engel.

W. Haxe.

(Biskop i Lund, † 1854.)

Var banan, som du vandrat, full af kraf,
Så sväfva rika minnen öfver griften:
Sof der i ro! Den kraft dig himlen gaf
Har icke rostat bort, den nöttes af,
Bepöfvad snart utaf ett sekels skiften.

Hur rikt du rustad var till verksamhet,
Du bågen varsamt, ej till bristning spände:
Det fins i hvarje makt en hemlighet,
Den måtta, som sin gyllne tygel vet,
Som få förstå, men du i botten kände.

In på din bana slår en återglans
Ifrån den tid, hvars ära minnet gömmer,
Då Carolina gick med högtidskrans
Af stora namn, hopflätade kring *hans*,
Som står i brons derute nu och drömmer.

Just i din krets hur månget ögonblick
Hans sångmö trädde plötsligt med sin lyra,
Der var hon hemmastadd, hon kom och gick
I hvardagsdrägt och i sitt fria skick
Än med sitt vemod och än med sin yra.

Du stod som i en festsals glada sken
Och dröjde kvar ännu sen festen farit,
Du sett dess kronor slockna en och en,
Du hört dess sånger tystna längesen
Och det blef tomt, der förr så festligt varit.

Så skymde det omkring dig mer och mer,
Men i ditt kall du stod som i ett pansar,
Och åren föllo på din hjessa ner
Ej såsom börda blott, som smycken mer,
Du bar dem lätt som dina jubelkransar.

Men tacksamt fattade du qvällens arm,
När tyst den ljufva kom att hvilan bringa:
Så sjunker sommardag, af mödor varm,
Han dignar trött mot dalens lugna barm
Och klockorna till solnedgången ringa.

H. Gyllenkrok.

(† 1854.)

Ditt värde ej till skådning utbreddt låg,
Men vi en nyckel till dess gömma egde,
Här, i vår krets du hade ställt dess våg
Och vi ha länge vetat hvad det vägde.

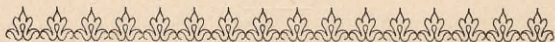
Du syntes sluten som på bergets topp
En riddarborg, bebodd utaf ett minne,
Men huru villigt flög dess port ej opp
Och huru vänligt var ej allt derinne.

Ett moln af allvar på din panna stod,
Men om ditt öga af ett löje tändes,
Sprang der en engel fram, så barnsligt god,
Men nästan skygg, så snart han igenkändes.

Af hyddans barn skall du ej glömmas brådt,
Din hand var van att mildra deras öden,
Du tänkte: slottet sina torn har fått
Mest för att visa vägen rätt åt nöden.

Ditt minne till sin tolk resedan får,
Hon ej sin skrud med flyktigt prål förgyller,
Hon knappt bemärkt i låga fönstret står,
Men med sitt doft den arma kojan fyller.

Vårt nya hem.

(Invigningsfest i Svenska Läkaresällskapet 1879.)

»**D**änn' det vår gamla stuga är,
Den trånga, skumma, låga,
Som nu sitt tak så höghvälfdt bär» —
Så litet hvar tycks fråga;
Som Hygieas orm hon då
Har fällt den gamla huden,
För att med ens förnygrad stå
Och åt vår undran småle få,
Klädd i den nya skruden.

Vår flock, som dragit husvill kring
Och här och der stämt möte,
Hon kallar mangrant nu till ting
I ljust och vidgadt sköte:
I dag, som seden är i nord,
På hemkomstöl hon bjuder,
Med gästfrihet, förut ej spord,
Hon samlar oss kring fyllda bord
Och välkomstbägarn sjuder.

När hon som medelpunkt sig ser
För kraftigt samlif åter,
Der forskningen sin vårluft ner
Från alper flägta låter,
Då först hon får, det veta vi,
Igen sin rätta stämpel,
Då börjar hjertat slå deri,
Då blir hon hvad hon vigts att bli.
Ej blott ett hem, men tempel.

Vid dessa fester lycklig han,
Som kunglig skänk får bringa!
Den ej så dyrbart bjuda kan,
Han offre gladt det ringa:
Den ej det mindre aktar på,
Det större ej förvärfvar;
Se vetenskapen! Strå till strå
Hon lägger tåligt hop och så
Hon binder sina kärftar.

Och liksom här vår nya härd
Byggt om på forna grunden,
Så hvilar inom andens värld
På minnets grundval stunden:
Väl göms på djupet växtens rot,
Men huru blomman skådar
Betagen upp mot solens klot,
Tar hon sin näringssaft emot
Ur rotens dolda trådar.

Må våra minnen då i dag
Med i vår bostad draga
Och, lagerkrönte, i vårt lag
Den främsta platsen taga:
Vår kraft skall dubbel tillväxt få,
Med deras fast förbunden
Och hvad vi för en framtid så
Gå härligt upp, om det får slå
Rot i den gamla grunden.

Stockholm, Gernandts Boktr.-Aktieb., 1889.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET - UMEÅ X1972/27

HUGO GEBERS FÖRLAG.

A. U. BÅÅTH

DIKTER

Pris häft. 2:25, eleg. inb. 3:75.

NYA DIKTER

Pris häft. 2:25, eleg. inb. 3:75.

VID ALLFARVÄG

Pris häft. 2 kr., eleg. inb. 3:50.

EDV. BÄCKSTRÖM

LYRISKA DIKTER

Pris häft. 1:50, eleg. inb. 2 kr.

EMIL VON QVANTEN

DIKTER

Nya och gamla

Pris häft. 3 kr., eleg. inb. 4:75

NIALS SAGA

Från fornisländskan

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 5:50.

EGIL SKALLE-GRIMSSONS SAGA

Från fornisländskan

Pris häft. 3:25, eleg. inb. 4:75.

DRAMATISKA STUDIER

Pris häft. 2:50, eleg. inb. 3:50.

FOLKVISOR

Sveriges Skönaste

Pris häft. 1:50, eleg. inb. 3 kr.

VIKTOR RYDBERG

ROMERSKA DAGAR

Illustrerad upplaga

Pris häft. 15 kr., i praktband 20 kr.

ROMERSKA DAGAR

Oktav-upplaga

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 5:50.

CARL SNOILSKY

DIKTER

Första samlingen

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 6 kr.

DIKTER

Andra samlingen

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 6 kr.

DIKTER

Tredje samlingen

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 6 kr.

SVENSKA BILDER

Pris häft. 1:50, eleg. inb. 2:50.

GOETHE'S BALLADER

Öfversättning

Illustrerad af Carl Larsson

Pris häft. 2:25, eleg. inb. 3 kr.

SONETTER

Andra upplagan. Med författarens porträtt,

Originalradering af Anders L. Zorn

Pris häft. 2 kr., eleg. inb. 3 kr.

GUNNAR WENNERBERG

ROMERSKA MINNEN

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 5:50.

TROLLRUNOR

Pris häft. 3 kr., eleg. inb. 4:50.

GLUNTARNE

Med en utförlig inledning, upp-

lysningar, och meddelanden

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 5:50.

SMÄRRE DIKTER

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 5:50.

C. D. AF WIRSÉN

DIKTER. — NYA DIKTER

Pris häft. hvarje del. 3 kr., eleg. inb. 4:75.

SÅNGER OCH BILDER

Pris häft. 4 kr., eleg. inb. 6 kr.

VID JULETID

Illustrerad praktverk. Med 42 originalteckningar af Jenny Nyström

Pris häft. 4 kr., i praktband 6 kr.

I LIVVETS VÅR

Illustrerad praktverk. Med 48 originalteckningar af Jenny Nyström

Pris häft. 5 kr., i praktband 7:50.

Pris: häft. 1:50, inb. 3 kr.